

Misjoniteated

Nr. 2/3.

Tallinnas, 1928.

7. aastakäik

Oled ja oma wenna wõitnud?

„Olen mina oma wenna hoidja?“ ütles kord Raim Sumalale, püüdes kõrwale pöigelda temale esitatud küsimusest: „Kus on ju wend Abel?“ Raim teadis kus tema wend oli ja et ta pidi olema oma wenna hoidja. Ta ei olnud teda mitte hoidnud waid usulise kadeduse mõjul ära tapnud. „Kas pean mina oma wenna hoidja olema?“ küstivad ka täna veel paljud kristlased kindlasti teades, et see ei ole kerge ülesanne. Teised aga selle vastu peawad seda „hoidjaks-olemist“ ja „järelewaatust“ väga kergeks, kusjuures nad püüawad teistele jutustada, kui palju nad juba teiste üle teawad.

Mis tähendab aga hoidja olla? See tähendab kedagi nii ihuliku kui wainuliku kahju mõjust eemal hoida ja kui keegi wale teele on sattunud, siis teda jäält ära päästa. Kui keegi on wea teinud, siis saab „hoidja“ temale aitama seda wiga hääks teha enne, kui ta selle läbi õnnetusse sattub wõi kui ta wäenlased seda teada saawad. Sel wiisil saab inimene päästetud, tema hing wõidetud. Seda leiame juba Moosese poolt kästnud olewat. „Sa ei pea mitte wihtama oma wenda oma südames; ja pead oma ligimest julgesti noomima, et ja tema pärast pattu ei kanna. Sa ei pea kätte maksma ega wiha kandma oma rahwa laste vastu ja ja pead oma ligimest armastama, kui iseennast.“ 3. Moos. 19, 17, 18.

Räsu järele lasus õigele teele juhutamise kohustus iga ihe pääl, kes oma wenda ekkina nägi; wastasel korral loeti teda oma ligimese langemises kaasrüüdlaseks.

Samale alusele asetab ka Kristus manitsemise mõtte uues seaduses. See ei ole mitte mõni koguduse poolt kohustuseks tehtud amet, waid hingedewõitmise töö koguduse sees, millest ka Paulus kirjutab, weldes: „Kui teil niisid mingisugust manitsust on Kristuses.“ Wl. 2,1. Manitsimine Kristuses ei ole mitte esimeses joones koguduse diakooniamet waid igaihe kohus, kes

oma wenda ekkina näeb. See on Kristuse ihu liigete wastastikune kohustus.

Sellepärast manitseb ka apostel Jakobus: „Wenad, kui keegi teie seas tõe tee pealt ära ekkib, ja keegi pöörab teda jälle ümber teele, see peab teadma, et kes ihe patuse tema ekkituse tee pealt ümber pöörab, see päästab hinge surmast ja katab pattude hulga kinni. Jak. 5, 19, 20. Kinni katma tähendab õigele teele juhutamist kõrwalteelt, mis surma wiib. Sel teel saab palju pattu kinni kaetud, mis muidu paljusid oleks hukka wiinud, kui nad oleksid edasi patustanud.

Ainsam kindel hingedewõitmise tee on jüdamest jüdamesse. Kõik teised teed wõiwad tagajärjetaks jääda, sest neil puudub armastus, mis ainsam õige tõusejõud on.

Kristus juhib meie tähelepantu isiklike hingede wõitmise pääle koguduses. Waata Matt. 18, 15—35. Kristus tahab, et iga halb juhtumine wõimalikult kiikamas ringkonnas õiendatud saaks. Sellepärast peaks igaiüks kõigeennem iseennast läbi katsuma ja oma wõitluste kohta küllalt tähelepanelik, siis saab ta oma läbielust teadma, et ka tema ligimesel niisamasugused wõitlemised on, kui temal eneselgi. Siis saab ta teda kõigiti päästa püüdma, kui keegi kufagil komistamas on. See nõuab loomulikult takti ja kaastunnet, mida ainult see wõib omada, kes ise wõitluses seisab ja teab, kui ruttu nõrgad inimesed komistawad.

„Aga kui sinu wend sinu vastu ekkib, siis mine ja noomi teda enese ja tema keskis ükspäinis; kui tema sind kuuleb, siis oled sina oma wenna kasuks saanud.“

„Kui tema sind kuuleb!“ See oleneb väga palju sinust ära. Tõde, mida wõidakse ilma armastuseta, sulub sulle ja Sumalale sinu wenna jüdamet. „Siis oled ja oma wenna wõitnud.“ Kas oleme meie juba sellepärast wendi kaotanud,

et meie nendega õieti rääkida ei mõistnud? Sa-
gedasti oleme teda Jumalale taotanud. „Ta ei
kuule mind ega kedagi; ta ei lasse endale üldse
midagi öelda!“ Sarnaste ütlustega mõeldakse
end oma wenna hoidja olemisest wabastada wõi-
wat, sest see ülesanne on ju meelewastane. Pa-
rem jutustan seda teistele, siis saab tema seisju-
kord üldiselt teatavaks ja küll siis kogudus seda
asja korraldab. Mina aga ei taha selle kohta mi-
dagi öelda, waid pesen oma käsi ilmsüüituses.

Kristus aga tahab, et meie isiklik töötamist
kõrwale ei jäta. Ühe ihu liikmed awitawad üks
teist efitaks wastastikku; kui juba terwe keha peab
waele astuma, siis sünnitab see nii ühikule liik-
mele kui kogu kehale palju kahju. Alles siis, kui
lähemad liikmed enam aidata ei suuda, asub pa-
latnik kogu kehasse, kes haigust jõupingutustega
wõita püüab.

Nõnda on ka Jumala koguduses lord. Kui
lähemad liikmed aidata ei suutnud, siis peab ko-
gudus oma ülesande täitma. Ja alles siis, kui
ka see tagajärjetaks jääb, on koguduse kohus lii-
get kõrvaldada. Matt. 18, 17; 3. Joan. 9—11;
1. Kor. 5, 11—13. Ta on siis kõik wenna õigu-
sed naljaks pidanud ja temal on nüüd täielikku
uut tagasiööranist kogudusse tarwis.

Oled ja oma wenda wõi öde mõitnud? Mida
kogudus tähele ei pane, mida jutlustaja tihti liig
hilja märkab, mida kog. ametnikud enam paran-
dada ei suuda, see oleks mõinud paljudel juhus-
tel arstitud saada siis kui wenna „hoidja“ oleks
õigel ajal asjaga algust teinud. Oh et meie ühe-
gi kohta ilalgi ei öeldaks: „Kui ta teda nä-
gi, läks tema mõõda.“ Luk. 10, 31.

L. R.

Koguduse suur puudus.

G. G. White. (Särg.)

Meie ei suuda mitte individuaalselt wõi keha-
na faitsta iseennast halatamata waenlase ala-
tiste kiusamiste eest; aga Jeesuse wäe läbi wõi-
me meie temale wastu panna. Koguduse igast
liikmest wõib alatine walgus wälja paista
maailma ees, nõnda et nemad ei pea mitte kii-
sima: mida teewad need inimesed enam, kui kõik
teised? Meie seas peab ja wõib walitseda eemal-
hoidmine maailmaga ühesarnane olemast, kur-
ja wälise paiste ärachoidmiste, nõnda et meie ei
anna põhjust tagarääkijatele. Kuigi meie ei suu-
da ära hoida etteheidete eest, mis ifka saawad
tulema, aga meie peame olema ettewaatlikud, et
meie selleks oma eluga põhjust ei anna, waid et
see ainult Kristuse pärast oleks.

Saatan hirm.

Saatan ei kardab midagi nii wäga kui seda, et
Jumala rahwas kõrvaldab iga takistuse enda
ja Jumala wahelt, nõnda et Jumal wõib wälja
walada oma Waimu seda igatsewa koguduse päa-
le. Kui saatan saaks oma plaane teostada, siis
ei saaks olema mingit ärkamist Jumala rahwa
seas lõpu ajal. Kuid meie ei ole teadmatud tema
plaanide kohta. On wõimalik tema jõule wastu
panna. Kui tee Jumala Waimu jaoks on wal-
mistatud, siis tulewad tema õnnistused.

Saatan ja kurjad inimesed ei wõi mitte hä-
witada Jumala tööd, ega takistada tema ligiole-
lut oma rahwa koosolekutel, kui nemad alandli-
kusiidamega tunnistawad ja kõrvaldawad enda
patud, ja usuvad tema töötusi. Iga kiusatus,
igat wastast mõju, olgu awalik wõi salajane,
wõib edukalt ära wõita, „mitte wäe ega wõimu

läbi, waid minu Waimu läbi, ütleb wägede Je-
hoowa.“

Meie elame äralepitamise suures päewal, mil
meie patud saawad üleüldisest tunnistamise ja meele-
parandamise läbi wiidud kohtu ette. Jumal ei
wõta nüüd wastu elawufeta ja waimuta tun-
nistusi oma jutlustajatelt. Riisugused tunnistu-
sed ei saaks olema ajakohane tõde. Praeguse aja
jutlustamine peab olema roaks õigel ajal, et
täita Jumala kogudust. Saatan püüab aga sel-
le kuulutuse wäge rööwida, et inimesed ei saaks
walmistatud seisma jäämisteks Issanda päewal.

1844. a. läks meie Ülempreester taewase pü-
hapaiga kõige pühamasse osasse, et alata eeluuri-
mise kohut. Sigete surmude elu ja teod saawad
Jumalast läbi waadatud. Kui see töö saab lõpe-
tatud, siis algab kohus elawate üle. Kui tähtsad
ja pühalikud on need filmapilgud! Meil igal
seisawad ees asjad tarwalikus kohtuajaks. Meie
iga ühe pääle mõistetakse isiklikult kohut, tegu-
de järele, mida oleme toiminud olles ihus.

Warjuteenistuse ajal, kui äralepitamise tööd
toimis ülempreester maapäälises kõige pühamas
paigas, pidid inimesed eneste hingesid waewa-
ma Jumala ees, üles tunnistades eneste pattu-
sid, et need wõisid saada andeks antud ja ära
kustutatud.

Kas tahab keegi meie seast selle täieliku lepita-
mise päewal wähem oma hinge waewata, mil
Kristus ise taewases kõige pühamas paigas on
eeskõrjaks oma rahwale, ja kus lõpulik otsus-
tus iga asja kohta wälja kuulutatakse?

Kuidas on meie seisukord sel hädaohhtikul ja
pühhal ajal? Oh häda, misjugu me ihkus ja tore-

dus walitseb koguduses, misjugune ebawagadus ja pettus, milline tühjade asjade, ehtimise ja lõbu armastus, misjugune iha ülewõimu järele!

Kõik need asjad on tuimestanud meeli, nõnda et igawesed asjad on tähele panemata jäetud. Kas meie peaks uurima püha kirja, et mõista, kus meie elame maailma aegloos?

Kas meie ei peaks jaama mõistlikkudeks selle töö kohta, mis seisab meie ees ajal, mil äralepitamise töö lõpule jõuab? Kui meil ei ole lugu pidamist enda hingeõnnistuse kohta, siis peame seda kohe muutma. Meie peame otstina Jumalat täieliku alandusega; meie peame hinge alanduses ülestunnistama eneste patud, et need saaksid ära kaotatud. Meie ei pea mitte enam nõiutud piimal wiibima. Meie lähene me pea oma armu aja lõpule. Rahjugu igaiks end läbi, kuidas tema seisab Jumala ees. Meie ei wõi mitte teada, mill meie nimesid nimetatakse Kristuse poolt ja meie saatus on siis jäädawalt otjustatud. Misjugune saab küll see otjus olema?

Ülestutse meeleparandamisele.

Kogudus peab üles ärkama ja enda tagasihaldumiseft meelt parandama Jumala ees. Argaku wahimehed üles ja andku enste pasunatele õige hääl. Meie peame ihte teatud hoiatust teada andma. Jumal käseb oma sulastele: „Siinra täie suuga, ära seija wait; tõsta oma häält kui pasun ja kuuluta mu rahwale nende üleastumisi ja Sakobi soole nende pattusid.“ Rahwa tähelepanu peab saama üles äratud; kui seda ei saa tehtud, siis on kasuta, kui isegi üks ingel taemast tuleks

ja nende wastu kõneleks, tema sõnad ei juudaks midagi hääd mõjutada, waid ta räägiks kui külma tuulde.

Kogudus peab üles tõusma ja tööle hakkama. Jumala Waim ei wõi ialgi meie tulla, kui meie selleks teed ei walmista. Tõsine siidame alandamine peab maad leidma. Meie peame endid iihendamast festwas palwes ja usu läbi kinni haarama Jumala töotustest. Meie peame end alandama Jumala wägewa käe alla. Tema saab elustama ja õnnistama tõsiheid otstijaid.

Töö on meie ees; kes tahab seda enese pääle wõtta? Meie peame tublisti töötama ja julgesti edasi minema. Meie peame olema ettevalmistajad Jehoowa suure päewa wastu. Meil ei ole aega kaotada, ega lihalikus meeles wiibida. Maailm peab jaama hoiatatud. Mida teeme meie igaiks isiklikult selleks, et wiia walgust teiste ette. Jumal on igale jätnud oma töö; igal iihel on oma ülesanne täita, mida ta ilma oma hingele kahju tegemata ei wõi tegemata jätta. Oh minu wennad, kas teie tahate kurwastada püha Waimu ja teda teist lahkuma põhjustada? Kas teie tahate jellepärast õnnistegijat wälja jätta, et teie tahate jätta hinged ilma tõe tundmiseta, ja tõmmata end tagasi risti kandmast, mis Jeesus kandis teie eest?

Ärgate kõik üles magamast! „Olge kasinad ja wahwate, sest teie waenlane, kurat, käib iimber kui mõiraja lõufoer ja otstib, keda tema jaoks ära neelata.“

Review and Herald, 22. märtsil 1887.

Ewangeliumi töö toetamine.

E. G. White.

Jssand on ewangeliumi kuulutuse oma rahwa tööst ja wabatahtlistest annetest ärarippu waks teinud. Kes armu kuulutust langenud maailmale kuulutab, peab ka rahwale kohustust näitama, Jumala tööd oma wahenditega kaasa aidata. Tema peaks neid õpetama, et üks osa sissetulekust Jumalale kuulub ja õguse järele tema töö tarwis pühendatud peab jaama. Seda õpetust peab tema eeskirja ja näitusega ette kandma ja hoolas olema, et selle tähtsus tema enese elu läbi kõrwaldatud ei saaks. See, mis kirjas Jssanda omana ära eraldatud, on ewangeliumi sissetulek ja ei kuulu enam meie omanduseks. See on kuritöö, midagi Jumala warakambrift wõtta ja iseene eht teiste ilmalikkude kohuste peale tarwitada. Paljud on endid jelles süüdlaseks teinud, et nemad Jumala altari pealt seda on wõtnud, mis eriti Temale oli pühendatud. Kõik peaksid seda asja õiges walguses tähele pa-

nema. Ükski ei peaks, kui tema raskesti seisurda sattub, Jumala töö jaoks määratud raha wõtma ja oma tarwiduseks priuifima, isegi kui tema oma siidametunnistust jellega rahustab, et ta hiljem seda tagasi maksta tahab! Walju parem on oma wäljaminekuid niuwõrd wahendada, et see sissetulekule wastaks, tarwidusi piirata ja oma wahenditega elada, kui et Jssanda raha ilmalikkuse otstarbeks tarwitada.

Püha kohustus.

Kümnus on püha, Jumalast tema töö tarwis määratud. See peab tema warakambri toodud jaama, et ewangeliumi töölisti nende töös toetada. Kana on Jssand rööwitud jaanud seeläbi, et isikuid on, kes ei tunne, et kümnus Jumala omandus on.

Mõningad on rahulolemataks jaanud ja ütelnud: „Mina ei taha enam kümnust maksta, sest

ma ei leia seda õige olewat, kuidas tööjuhid talitawad." Kas tahad ja sellepärast Jumalat rõwida, et sa usud tööjuhid wigu tegema? Cfita oma kaebtus lihtsalt ja awalikult, õiges waimus asjasse punituwatele isikutele. Uwalda oma palwe, et need asjaolud korraldatud saada wõiksid, aga ära tõmba ennast mitte Jumala tööst tagasi, ja ära näita sina ennast truudusetu olewat, kui teised õieti ei talita.

Loe hoolega Matl. 3. ja waata, mis Jumal seal kinnuse üle ütleb. Kui meie kogudused ennast Jumala sõna poolele asetawad ja truuwilt kinnuse Issanda warakambri maksawad, siis saaks enam töölisi ewangeliumi töö tarwis julgustatud.

Paljud tõmbawad endid tagasi, kui nemad tühjast warakambrist kuulawad. Seal peaks ikka rikkalik tagawara tarwitada olema, ja see oleks ka, kui mitte iseennast armastajad siidamed ja käed kinnust tagasi ei hoiaks, ehk kui seda teiste tööharude toetuseks tarwitataks.

Wahendid, mida Jumal enesele hoidnud on, ei pea mitte omawoliliselt tarwitatud saama. Kinnus on Issanda oma ja kes seda teiseks otsarbeits tarwitawad, peawad oma nihtluse kandma taewase waranduse kaotamise läbi, olgu siis, kui nad seda kahetsewad.

Urge laske tööd enam kauem takistatud saada, et kinnus teiseks, kui Jumalast määratud otstarbeits tarwitatud saab. Teiste tööharude eest

peab hoolitsetud saama, neid ülewal pidades, aga mitte kinnusest. Jumal ei ole ennast mitte muutnud, kinnus peab ikka weel Kristuse teenrite (jutlustajate) ülewalpidamiseks tarwitatud saama. Tarwidused uutel põldudel nõuawad enam jutlustajaid, kui meil neid praegu on, ja sellepärast peab wahendeid warakambri olema.

Kes Kristuse kästjalgadena wälja lähewad, kannawad pühalikku wastutust, mis sagedasti hooletusse jäetud saab. Mõningad jutlustawad hää meelega, aga ei juhata kogudusele isikliku tööd. Ja ometi on see väga tarwilik, et liikmed oma siduwuses ja kohustuses Jumala wastu õieti õpetatud saaks, eriti kinnuse siiseseadluse üle" (Qh. 203).

Karja ülewaatajad peawad õiglaselt oma kohust täitma. Tahab ta seda kohustust teistele üle anda, sellepärast et see temale meeldiw ei ole, siis ei ole tema truu sulane. Tema peab Issanda sõna Malakiasst lugema, kuidas tema inimeste üle tema petmises kaebab, et nemad kinnuse tagasi hoiawad. Kõigewägewam Jumal seletab: „Sellepärast olete teie äraneetud." Matl. 3,9.

Kuidas wõib keegi, kes sõna wõi õpetuse läbi teisi teenib, oma ulesannet hooletusse jätta, et rahwale õpetust ja hoiatust anda, kui tema näeb, et inimesed üht teed käiwad, mis äraneedmiist nende peale toob?

Sga koguduse liige peaks õpetatud saama, truu olema auliku kinnuse maksimises."

Tertwiseuendus.

(Särg.)

Söögil on suur tähendus meie religiooni pääle. Meie waimuliku läbielu mõjutatakse väga selle järele, kuidas meie oma kõhuga ümber käime. Looduse seaduste järele söömine ja joomine nõuab meilt kasinust... Kui meie enda magu harjumuste läbi, mida loodus ei toeta, rikume, tarwitab saadan seda maale tehtud ülekohtu oma kasuks. Pihi asju ei mõisteta enam hinnata. Waimulik tulidus wäheneb. Meelerahu on kadunud. Lahkmeeled, tüli ja wihawaen wõtawad maad. Uwaldatakse ägedaid sõnu ja teostatakse lahkusetu tegusid; tehakse autuid toiminguid ja antakse wihawaenule maad, — ning seda kõik sellepärast, et peaju pudufooned maoga halvasti ümberkäimise läbi koorumatud saawad.

„Review and Herald", Mai 27. 1902.

Lihatoitud, muna d, piim, wõi. Jumal on nullle mitu korda oma Waimu läbi awaldanud, et tema meid aste-astmelt oma algtahtmise juure tahab tagasi wiia, mille järele inimene pidi end loomulistest maa saadustest elatama. Nende seas, kes eneste Issanda tu-

lefut ootawad, saab liha söömine aja jookkul täiesti ära jääma, ja lihatoitud saawad nende laudadest kaduma. Meie peafime seda alati enda silme ees pidama ja selle eesmärgi poole piidma.

„Kristl. kasinust".

Need, keda on õpetatud lihatoitude, Hiina tee, oahõwi ja raswaste, terwisewastaste toitude kahjulikkude järelduste üle ja kes on ette wõtnud Jumalaga ohwri läbi seadust teha, ei saa mitte jatkama enda söögisu nende toitudega rahuldama, mis sugustest nad teadwad, et need terwisewastased on. Jumal tahab, et meie enda söögisu puhastaksime, ja iseenele arasalgamist neis asjus harjutaksime, millistest meie teame, et need kahjulikud on. See on töö, mis peab tehtud saama enne kui tema rahwas täielikkude-na tema ees wõib seista.

Kui lihatoitude iha rahuldamine meile kasulik oleks, siis ei saadaks ma teile mitte seda uleskutset; aga mina tean, et see (lihatoitude söömine) teile kasu ei too. Lihatoitud on meie terwisele kahjulikud ja meie peafime õppima ilma nendeta walimis saama. Need, kes elawad

olufordades, kus on võimalik taimetoitu saada, kuid kes süüski jelles asjas oma kalduvuste järele tegutseda eelistavad, süües ja juues, mis neile meeldib, saavad praeguse aja tõe teiste punktide koha, mida Jumal annud, ükskõikselt jääma, ja enda tõemõistmise kaotama; nad saavad kindlasti lõikama, mida nad on küllanud.

„Tunnist.“, IX. a. lhf. 153. 154. 156.

Et lihatoitud lohe enda kahjulikkust, nende juures, kes seda söövad, ei ilmuta, ei tõenda veel, et need üldse kahjulikud ei olegi. See võib loogu elu pääle mõju avaldada, ilma et see isik seda ise märkaks.“

„Disease“, lhf. 59.

„Paljud, kes selle küsimuse suhtes poolikult ümberpöörnud on, saavad Jumala kogudusest lahkuma ja ei enam iialgi nendega ühes käima“.

„Review and Herald“, 27. mai 1902.

„Kas ei peaks meie ärarikutud ihaderahustamise vastu otjustawat tunnistust andma? Kas saab iisiki ewangeeliumi jutlustaja, kes kuulutab pühalikumat kuulutust, mis iialgi surelikkudele ülesandeks antud, andma eeskjuu Paabeli lihapottide juure tagasiminemiseks? Kas saavad need, kes Jumala warakambri küsimusest iilespeetud saavad, enestele lubama, et nende soentes woolaw eluwool saaks ihaderahuldamise läbi mürgitatud? Saavad nemad seda walgust ja neid hoiatust, mis Jumal neile on annud, põlgama?“

„Tunnist.“ IX. a. lhf. 159. 160.

Grandid ja teised kahjulikud asjad.

„Kus hädad piima ja puuwilja küllalt saada on, sääl võib waewalt leida wabandust lihatoitude söömiseks; ei ole tarwis jelleks Jumala loodolewuste elu wõtta, et meie harilikke tarwidusi rahlustada. Teatud haiguste ja nõrgaksjäämise juhtumistel võib olla soowitaw wähe liha tarwitada, aga peaks oldama ettewaatlik, et terwete loomade liha tarwitatakse. See on wäga tõsiseks küsimuseks saanud, kas lihatoitude tarwitamine praegusel ajal üldse hädaohuta on. Oleks parem mitte iialgi liha süüa, kui et meie haigete loomade liha tarwitame. Kui mina ei wõinud neid toitustid saada, mida mul tarwis oli, olen ma mõnikord liha söönud, aga ma kardan selle tarwitamist iikka enam ja enam“.

„Christian Temperance“, lhf. 118. 119.

Paljud söövad liig kiirestades. Teised söowad jälle ühel ja samal söögialal mitmet seltsi toitustid, mis suguste kokkusead ebaterwisline on.

Kui inimesed mõtleksid kui wäga nad, waewates enda magu, oma hinge piinawad, kui wäga see Kristust teostab, kui meie enda maoga hoolimatult ümber käime, siis saaksid nad eneste söögisu ära salgama. Istudes laua ümber wõime meie misjonitööd teha, süües ja juues Jumala auks.

Ei ole kohane hingamispäewal sama palju süüa, kui äripäewadel. Hingamise päew on Jumala austamise päewaks määratud, mil meie peaksimme oma söögisedeliga iseäranis ettewaatlikud olema. Täistopitud köht tähendab samasugust pääaju. Sagedasti süüakse hingamispäewadel nõnda palju, et meie meeled niiriks muutuvad ja waimulikke asju dieti ei mõista.

„Paljud on terwisenõudust walesti seletanud ja on selle järelduffel terve eluwijii kohta wale waated saanud. Mõned usuvad awameelselt, et õige söök suuremalt jaolt pudrudest koosnewat. Minult pudrude söömine ei saaks meile kindlustama seedimisorgaanide terwist, sest see on liig wedel. Sulgustage inimesi puuwilja, juurewilja ja leiva söömisele“.

„Lihatoit ei ole mitte kõige terwem söök, kuid süüski asun ma seisukohal, et lihatoitustid ei peaks mitte igaiiks maha jätma. Need, kellel nõrk seedimine on, wõiwad sagedasti liha kergemini seedida, kui nad juurewilja, puuwilja ja pudrustid wõiwad süüa“.

Tahame endal parima terwise alal hoida, siis ei pea meie mitte ühel ajal sööma juurewilja ja puuwilja. On meie seedimine nõrk, siis tekitawad need meie raskusi seedimises, tuimendawad meie pääaju ja teewad meid waimsete tööde teostamisele kõlbmatuks. Sööge sellepärast ühel söömmaajal puuwilja ja teisel juurewilja“.

„South Instructor“, (E. G. White)

31. mai 1894.

„Piim ja suhkur üheskoos, suuremal hulgal tarwitatuna, on kahjulik... Istudes sagedasti öde-wendade söögilaua taga, näen ma, et nad suurel hulgal piima ja suhkru tarwitawad. Need aga ärritawad seedimisorgaane ja mõjuwad tuimestawalt meie pääaju pääle. Walguse järele, mis mulle antud, on suhkur, kui seda palju tarwitatakse, kahjulikum kui liha“.

„Meie ei peaks lihatoitude tarwitamist koguduse liikmete läbikatseiwiks tegema“.

„Tunnist.“, II. a. lhf. 369. 370;

IX. a. lhf. 159.

(Särgneb).

Mine ja tee nõndasamuti.

S. J. ainetel.

Seejuure imelisel kõnelemisel, meie kohustest ligimese pääle halastamise põhimõtte üle, on meile paljugi ütelda. Särgnewas kirjelduses ta-

hame seda meie kuulutuse tähtsat osa tähele panna ja seeläbi Jumala abiga eneste ametis tublimaks saada.

Mis tähendab halastamine.

Käjutundja vastas Jeesuse küsimise pääle „Keda ja nüüd neist kolmest arvad selle lähema olewat olnud, kes röövlite kätte oli sattunud?“ Luf. 10,30: „See, kes tema peale halastab.“ Jeesus ütles: „Mine ja tee sina nõndasamuti.“ Sellest näeme, et halastamine kristlik armastuse töö on. Selles peafine kõik endid harjutama, sest see ei ole meile kellegile täielikult loomu poolt külge kaswanud.

Halastuse awaldamise põhialus.

Luf. 10,30 — 37.

Üks inimene sattus röövlite kätte; need jätsid teda pooljurmilt lamama. Üks samariitlane läks tema lähedalt mööda, astus ligi, sidus tema haavad kinni ja wiis teda öömajale ja kandis hoolt tema eest, öeldes öömaja peremehele: „Kanna hoolt tema eest ja mis sa iial veel peatsid kulumata, seda tahan ma tagasi tules sulle maksta.“

„Üks inimene,“ halastusel on iga inimesega tegemist, mitte üksi omausulistega; igaüks, kes inimene on, on siia hulka arwatud. Üks teine siia kuuluv ülesanne on teise häda näha. Jeesaja kirjutab selle kohta, öeldes: „... kui sa ennast kõrwale ei hoiad oma ligimese eest.“ Jee. 58, 7. Luf. 10. ptk. kirjeldatud preester ja lewit, kes olid awalikud usu esitajad, nägid ka küll häda, kuid läksid mööda. Seega kuulub siis halastuse seffa: 1. inimene, kes kusagil hädasse sattunud ja ei suuda end wälja aidata ja 2. kristlane, kes teise häda näeb ja kaasa tunneb. Mii siis ühest poolt häda ja teiselt — halastus. Aga üks kolmas osa peab veel juure tulema. Luf. 10,35 on kirjutatud, et samariitlane kulud oma kanda wõttis ja oma äraolekul selle abitu eest lubas hoolt kanda. Siit leiame veel isikliku wastutuse kolmanda osa. Endale halastuse põhimõtet esitades leiame selles kolm punkti, ja nimelt: häda, abiandmise ja isikliku wastutuse.

Sumal ootab oma rahwast halastust teiste wastu.

Soeli läbi kutsus Sumal oma rahwast paastuma (Soel 2,17) ja Jeesaja läbi lasseb õige paastumise tähenduse ära seletada ja lõpeks ütleb ta 8. salmis selle järelduse: „Siis tuleb su walgus wälja kui koit ja su terwis wõtab karmest kosuda ja sinu õigus käib su eel ja Sehoowa au su järele.“

Nõnda on siis meie palwete kuuldawõtmise ja Sumala töotuste täitmine sellest äraolenev, kas meie eelpool esitatud tingimisi täidame.

Miskpäraast näeme eneste keskel seisakut, miskpäraast argtuft ja usunõtrust? Eks olene need sellest ära, et Sumal ei wõi oma töotusi meie juures täide saata, sellepäraast et meie ei ole neid tingimisi täitnud? Kas ei ole just need inimesed „pragude kinni panijad“, jalm 12, kes halastuse tegusid toimivad?

Paneme tähele, et kaugelt juurem oja sellest peatükist käsitab halastuse tööd teiste wastu ja ainult paar salmi räägitwad hingamise päewa tõest. Mõlemad ühendatult kujundawad endast küll üldise tõe, kuid mitte wälise kristlik worm ei tee meid kristlasteks, waid halastuse teod. Selle päätüki algoja hoiatab meid mitmesuguse halwa iseloomujoone eest ja näitab meile, et just halastuse tööde läbi saame enesearmastusest lahti ja ei mõtle mitte nõnda palju ainult enda huwide pääle. Kes teiste hädadest oja wõtab, sellel ei ole aega tühja juttude jaoks. Ka näen mina, et Sumal seeläbi omale rahwa valmistab, kes usin on hea tööle.“ Kui tahame Kristuse iseloomu saada, siis peame ka tema sarnaselt tegutsema, „kes on mööda maad käinud ja head teinud ja terwise saanud kõigile!“ Ap. t. 10,38.

Wõimalused heategudele.

Luf. 10, on öeldud „kogemata“ ja „käs jeda teed“, nii siis võimalused esinewad otsimata ja Matt. 25,37 küsitawad õiged: „Kasand, millal oleme meie jeda teinud?“ Halastamine on Sumala inimesele nõnda loomulik ja iseeneest-mõistetaw, et see temale iseäralisena ei paistagi.

Halastamise palk.

Kristus ütleb: „Mis teie iial olete teinud ühele nendefinaste mu wäheima wendade seast, jeda olete teie mulle teinud.“ Matt. 25,40. Salmid 33—36 näitawad, et need, kes jeda on täitnud, Ksast õnnistatud on. Sama ptk. 45. salmis on aga selle wastandina öeldud: „Mis teie iial ep ole teinud.“ Selle järeldus on aga äraneemine. Kas ei peaks see meile meie ülesande tõsidust näitama, et mitte sõnad waid teod otsustawad on.

Isiklik wastutus.

Tahtmatast tekkib küsimine: kas on siin jutt isiklikkudest tegudest wõi peab siin ainult Sumala üldtöö toetamist mõistma? Sumala armastaja jüda saab tundma oma kohuseid Sumala üldtöö toetamise wastu, kuid ta saab samuti oma awitawa käe sirutama igale isikule, kes hädas on. Piibel peab kõiki isiklikult wastutawaks ja annab ka kõigile isiklikult osaks Sumala töotused.

Nädala 1. päewa anded.

Üle 30 aasta tagasi pööras generalkonventis palwega meie rahwa poole, igal nädalal wäikeste annetuste enda kodus kokku panna. See palwe oli põhjendatud apostli Pauluse õpetuse alusele, mida 1. Kor. 16, 1—3 leiame: „Aga otsegu mina raha pärast, mis pühadele kogutakse, olen seadnud Kolatia maa kogudustele, nõnda tehke teie ka. Igal esimesel nädala päewal pangu igal üks teie seast midagi enese juure kokku ja kogugu warandust jeda mööda, kui temal jõudu on, et siis wast raha ei koguta, kui mina tulen. Aga kui mina saan jenna saanud, tahan mina raamatutega läkitada neid, keda teie arvate jeks kõlbulikumad olewat, et nemad teie anni Jerusalemma peawad wiima.“ Otsustati neid andeid täielikult meie wälismisjoni toetuseks anda, sest paganamaadel leiame kõigesuurema nii ainelise kui waimuliku wiletususe ja puuduse.

Kogu nende aastate jooksul on juur rahajumma jisse tulnud ja selle töö jaoks tarwitatud.

Meie rahwas on ustaw annetamises ja saajanded Afriika pojad ning tütreid on selle läbi töö teele juhutatud.

Mõni aasta hiljem hakkasid meie liikmed misjoniandeid rohkem h. p. kooli annetena andma ja siis otjustati igal 13. h. päewal weel iseäraline misjoniand annetada. Ka need anded lähewad kõik täielikult wälismisjoni jaoks. Mõnel maal on meie liikmed ka nädala 1. päewa anded hing. päewa annetena ära annud, niisama ka 13. h. p. anded, sest need mõlemad anded on misjoni-anneteks määratud. Teie maa-

des annetatakse aga weel kaunis juur osa misjoniandest nädala 1. päewa annetena.

Euroopa divisjoni nõukogu minewa-aastasel istungil Wiinis tehti ettepanek nädala 1. p. annete muutmiseks. Selle plaani järele peab pool n. 1. päewa annetest, alates 1928. a., oma kodumaa waeste toetamiseks tarwitatama, kuna ülejäänud osa endiselt wälismisjoni toetuseks läheb.

Meie tahame enda koguduste waeste pääle mõelda, aga meie ei wõi ka unustada paganaid nende hädas. Suhtiwad wennad tegid ühel meelel otsuseks, et meie igal pool oma rahwast ülesõhutama peame võimalust mööda enda hing. p. kooli- ja 13. h. p. andeid suurendada. Kui nad aga oma misjoniandeid ainult nädala 1. p. annetena suurendanud, siis saab wälismisjoni jellest ainult poole.

Wõiks peagi jee aeg tulla, mil meie kõik oma misjonianded, kui wälismisjoni toetuse, h. p. kooli- 13. h. päewa- ja palwepäewa annetusena annaksite ja n. 1. päewa anded waeste toetuseks annetena oma kodumaa waeste liigete toetuseks tarwitada wõiksite. Täna peame aga weel Afriika misjonitöö jaoks rohkem tegema.

Inimesed Afrikas, kes ilma Kristujeta, ilma igawese elu lootujeta enda pattudes, ebajumala teenistuses ja äärmises waeuses, igatsewad ewangeliumi järele. Meie enda kodumaal wõime ikka kuidagi elada, kuna nemad kõigesuuremas hädas on. Meie täname enda ustawaid õde-wendi misjoniannetuste eest.

L. G. Christian.

NOORSOO OSAKOND

Muljed 1. noorsoo kurfuselt Gestic.

Juba ammu igatjese noorsugu mõttewahtuse võimalust ajakohaste töömehodide ja „uue“ waimu üle, mis wärskke wiina sarnaselt wanu ajtsjaid löhki ajada ahwardas. Esimene kurjus oli meil Tartus, kuhu ka esitajad Walgast, Wõruist ja Antslast olid kokku tulnud. Tartu koguduses on tugew noorsoo osakond, mille liikmed elawalt tegewad on. Sääraniis rõõmustas mind selle osakonna eesotjas näha noori, kes ülikoolis käiwad. Oppiw noorsugu ei leia harilikult aega meie koguduse ulesannete täitmiseks.

Siin awaldus noorte seas iseäralik tung ja igatus nute töötamismuudatuse järele, piüid wabamate ja awramate arenemise võimaluste järele, mis aga wanemate õde-wendade wastupanu wastu pörkas. Teadagi tuleb wanemate liikmete wastuseis noorte wabamatele piüietele häasoowilikkusest põhitoetusest. Kuid rõõmustawal wiisil ei puudunud ka noorte paremate piüiete mõistmine.

Särgnewalt peeti noorsoo osakonna kurjusid Narwas ja Rakweres. Wiimasesse kohta

olid ka esitajad Tapalt tulnud. Meis osakonda- des oli juba palju „rahulikum“ õhkkond, aga ühtlasi sellega ka kogu tegevuses vaiksem. Rõõmustam oli weenduda, et jääb selleks kõik tehakse, et eneste kohuseid misjoni töös täita. Meis mõlemis paigas on noored eneste töös ees- märgi kätte saanud. Ringreisü lõpuastmeks oli Tallinna. Sääb asub meie arivurikkiam noor- soo osakond, kuid noorsoo probleemid ootavad ka jääb nende lõpuliiku lahendust. Nagal pool sai meile osaks lahkus ja wastutulelikkus, mis meie tööd tähtsal määral kergendas.

Nende kursuste ajal sai mulle üks mõte öde White julest iseäranis tähtsaks ja ma usun, et see peaks meile kogu noorsoo küsimuse lahendamisel juhtsõnaks saama. Ta kirjutab: „Noorsugu ei või mitte nõnda tõsiselt ja kindlameelselt tehtud saada, kui wanad on, laps ei või mitte nii järelekaaluv ja ettevaatlik olla, kui isa. Kui teie patule kallutawaid lõbusid huffa mõis- tate, mida kindlasti tegema peama, siis lubagu nii wanemad, kui õpetajad ja noorsoo juhid, et kõlbmatute asjade asemel mõiksid niisugused mee- lelahutusjed noorte keskel maad leida, mis mo- raalseid tundeid ei mürgita ega riku. Ärge rõhuga mitte noortjugu paendumata reeglitega ja nõuetega, mis neid võib juhtida mõttele, et neid kitsatesse raamidesse tahetakse sundida; see mõjutab neid sagedasti häält teelt tagasi pöö- rama ja huffatuse radadele astuma. Sooidke juh- timise õhje kindlates, ettevaatlikkudes ja armas- tusrikastes kätes ning juhtige nende mõtteid ja nõusid nõnda pehmelt, targasti ja armastusrik- kalt, et noored mõiwad weenduda, et teie neile kõigeparemat soowite.“

„New. and Herald,“ 49,1884.

Noores eas kanname meie kõik enestes hulga kõrgeid ideaale ja need on Jumalast. Nende ar- mastuse, tõe, iluduse, ustawuse ja eneseohwer- damise ideaalidega astume meie inimlikusse elus- se. Aga need häwinewad peagi elus, sest meie leiame igal pool jah ifegi koguuduses, enesear- mastuse, halpuse ja kadeduse ussi. Kus mõtle- mine puhata armastuse olewat, puhub meile sage- dasti külm enesearmastuse wain wastu; kust meie täielikku tõe ja ustawust offimine, jääb leiame tihti mitmesuguseid pahu eesmärke ja tu- jusid. Niisuguste olukordade mõjul häwine- wad kergesti nooruse ideaalid ja inimene muu- tub aega mööda ettevaatlikumaks ja umbusli-

kumaks. Jõudes wanemasse easse ja olles mit- mekesiste pettumuste läbi kaimemaks muutunud, waatawad siis eluküpsed inimesed kõige selle pääle usaldamatalt, mis nende mõtetega koos- kõlas ei ole. Kahtlaselt ja häädlootmatult waatlewad siis wanad noorte tegevust päält, kui noorsugu ülekeewas rõõmus õnnelimestest päewa- dest unistab, või noore ea tuliduses kõrgema hariduse ja tarkuse poole piuuab, mis kõik läbi- uurib, ja selle saawutamiseks ühtegi abinõu ei põlga. Ja, meie kohtame wanade juures ihe teatud kibeduse tunde ja meelepaha niisuguste piuiete kohta, millele kõige tõsidusega piibli ja tunnistuste abil wastutõõtada piuitakse. Kuid kahjuks näeme, et need õed-wennad ei uuri piib- lit ega tunnistusi ilma teatud eelarwamisteta, ega soowiga, et ise jääb midagi erapooletult õppida, waid offiwad neist raamatutest eneste waadetele, tõendustele ja mõtetele kinnitust. Et piibel ja tunnistused sellega ühes nõus on, oletatakse juba kindlasti ette ja mis neis raama- tutes ei näi nende ifikute waadetega ja mõtete- ga kooskõlas olewat, seda wäänatakse ja kääna- takse nõnda kawa, kuni see lõpeks näib kooskõlas- tuwat.

Siit tuleb meil ühekülge kaswatuise juuri offida, mis nii paljudes noortes fundmuse alt wabaksjaamise igatjuse on ülesäratanud. Piiti- ame eelpool ettetõõdud E. G. White sõnu mee- lespidada ja noorte wastu wähem waljud ja nõudlikud olla. Kõik, mis ewangeliumit noor- joole walju ja rõhuwa kāsuna paista laseb, ning kõik rõõmud ja wabaduse aimult igaweses elus kättejaadawaks jeletab, mõjub noorte pää- le eemalõõufawalt.

Meie õpetused ja nõuded noorte wastu peaksid olema toiduks, mida noorsugu võib wastuwõtta ja äraseedida, muidu on see neile põlastaw ja mõjub nende pääle samuti, kui ha- rilit toiti meie ihu pääle, mis on kas wastu taht- mist või ülemäära sissesõõdud ja lõpeks seedi- mata jäänud. Meie peame eneste õpetusi nõu- da esitama, et see noori ülesõõhutaiks selle järele ifka enam nalga tundma.

Mõiksid need näpunäited, mis tegelikust elust on tõõsnud, noorte kui wanade poolt õieti mõis- tetud saada, siis ei saa meie elus ka Jumala õnnistus puuduma.

Seega terwitan weel kord armast noortjugu Gestic ja tänan kõiki minule ülesnäidatud ar- mastuse ja lahuse cest. **N. Sproge.**

Kiri Tõõshi saartelt.

Armsad noored!

„Ma jutustan teile juurest rõõmuse, mida ma leidfin Jumala armastuses, ja sellest peame iiheteisele jutustama. Ma mäletan, et kohtasin

paljuid teie seast koguudustes, konferentfi koosole- futel, koolides ja telgi koosolekutel. Ma mõt- len tihti teie pääle ja palun Jumala poole, et ta teid õigel teel hoiaiks.

On palju asju, mis teil jääl (sel puhul Ameerikas) ja meil siin ühine. 1. Seesama tõusew ja loojenev päike on näha teile ja mulle. 2. Sedasama kiud, mida näete jääl, näen ka mina siin. 3. Mõned tähed, mis teile paistawad, paistawad ka mulle Jidsihi saarel... 4. Teie laewad käiwad ka meid külastamas. 5. Aga parem kui kõik mainitud on see, et Jeesuse pärast oleme, kes on meie wend, ja tema isa on ka meie isa. 6. Meie kõik kummardame Jumalat samal hingamise päewal. 7. Meie kõik rändame sama linna, uude Jerusalema. 8. Meie oleme kõik sama tõelise Jumala koguduse liikmed.

Gau saarel, Jidsihi saarestikus, kus ma praegu asun, on olemas legenda künest pojast ühes perekonnas. Nad leppisid lõtku oma wahel, et igaüks pidi ehitama juure paadi ja siis pidid nad Tongale kauplema minema, et jäält lõpuks juure warandusega tagasi pöörata. Neil oli igaühel oma kirwes; ühel aga nurdus kirwes kätti ja ta palus teist omale kirwest laenata, millise palwe need aga tagasi liiksid. Nii ei saanud kättise kirwega wend oma paati kunagi walmis. Siis hakkas ta aedu istutama ja häid wee kaewe kaewama. Tema wendad lõpetasid ehitamise ja purjetasid ära, kuhu nad kauaks ajaks jäid. Mahajäänud wonnal oli juure ilus punwilja-, juurewilja- ja lilledaed ja küllalt wett joomiseks.

Siis pöörasid üheksa wenda tagasi, kaasa tuues palju warandust mattide, riiete ja lõhnaõlide näol, aga ise olid nad tühja kõhtudega. Nii läksid nad oma wenna juure ja palusid temalt süüa ja juua, aga et temale oli keeldud tööriiste andmast, millega ta oleks wõinud oma paadi walmis ehitada, siis teatas ta oma wendadele, et temal pole olnud eesõigust minna wara tooma, nii tahaks ta nüüd oma sööki ja jooki ümber wahetada mõne nende ilusa asja vastu, mis nad enestega kaasa toonud. Nüna neil aedu istutatud ei olnud ja Jidsihi saarte elanikud olenevad ära juurelt osalt oma aedadest, siis pidid üheksa wenda oma wäljast toodud asjad wenna aia produktide vastu ümber wahetama. Ei möödunud kaua aega, kui kõik wendade warandus kojujäänud wenna kätte sattus. Ka oli tal süüa küllalt.

Armsad noored, jelles on õpetükk olemas. Üheksa wenda olid ilma armastuseta ja loobusid oma wennale wahete wahel kirwest laena-

mast. Wonnalik armastus on väga tähtis asi. Urgem unustagem seda ära meie seas. Sage-dasti armastawad noored sinna ja tänna minna, et ilmalikke lõbusid ja asju otsida; jääljuures sattuvad nad kiusatusse oma oma aega ja igawest wara kaotada. Ka maised asjad, mida nad leidnud, nagu rõõm ja wara wõiwad peaneist lahkuda. Jeesus ütleb: „Urge koguge omale warandust maa pääl, waid laewas.“

Wend, kes koju jäi, wõib meile mõnda õpetükki õpetada. Ta nägi oma töö tagajärqi. Tal oli süüa ja juua. Jumal tahab, et ka teie oleksite tema aednikud. Ta tahab, et teie istutaksite Jumala sõna hääd seemet ja awaksite elu wee kaewud jammewaile. Issand tahab, et seda, kui misjonäärid, paljus mais teeksite.

Lõpuks on minu soov teile, et Jumala Issa armastus, Poja arm ja püha Waimu trööstimine teiega oleks igawesti. Amen.“

Ratu Meli Salabogi.

Ratu Meli nimi on meile kõigile enam wähem tutaw; ta pilti oleme ka oma lehes näinud. Ta oli ennemalt inimestesõoja, metslaste päälk. Kui armuõpetus tema juure tungis, haaras see teda kinni ja tegi temast uue inimese — Kristuse järelkäija. Lugeses jelles kirjjas neid liihikesi kristlikke joowe ja manitsusi noorwoole, saame, kui palju Jumala arm wõib korda saata, isegi kiwidesst omale lapsi luues. Paganad on sagedasti meile kristlastele oma ümberpöörnud seisukorras omas agaruses, südame lihtsuses ja lapselikus usus ceekujaks. Kergesti muutu-me meie siin kristlaste maal leigeteks wormi-inimesteks, kes kahte isandat teenida armastawad. Enesearmastuse ja kitsi waimu tõttu kaob tõsine wonnalik armastus ja kaastuime üheteise vastu: oleme enam nime kui waimu poolest ühise taewa perekonna liikmed. Kui tähtis on see, et kord Jumala inimesteks saaksime ja masket ära heites ühe teisega läbikäiksime puhta armastuses, mis ei ole jalalik! Teiste hääks töötamine on wõimalik ainult siis, kui taewa põhimõtetega täidetud saame ja oma isiku üle täielikult walitseme. Niisugust ümbermoodustamist wõib ainult Kristus korda saata. Sga noor ja wana peab eneseäraandmiseks taewaliku Päästja juure ruttama, et vastu wõtta uut elu, mis igawene on!

G. R.

Mida ja kuidas peab noorfugu lugema.

Tänases maailmas wõime imestusega tähele panna, mäherdust mõju kirjutatud ja trükitud sõna inimeste peale awaldab. Sigu-sega on hiljuti keegi kiriklik wõimukandja ütelnud: „Trükimasina wägi on suurim wägi maa-

ilmas.“ Parteid ja mitmesugused ühingud tustawad oma ideesid ja wõitlewad oma wastaste vastu ajakirjade, broshüüride, raamatute ja lendlehtede kaudu. Sgasugustel aladel, alates ilukirjandusega ja lõpetades mõne marga-

riini valmistamise ühingu leheküljega, ilmub ikka ja jälle uut kirjandust, nii et kirjandusline turg sellest üleujutatud on. Väheeb tõeks targa Salomoni sõna: „Sest raamatute hulga tegemisel ei saa otsa. Ka on inimesed suurel arvul igasuguse kirjanduse lugemisega ametis; tuhanded ja jälle tuhanded loevad raamatuid, ajalehti ja mitmesuguseid ajakirju kodudes raudteel, ooterruumides, avalikkudel platsidel ja teistes kohtes. Palju kirjutatakse, palju loetakse. Üldse on arusaamine valitsemas, et kirjandus teadmiste suurendamiseks ja waimu harimiseks tarwilik on. See peaks küll nii olema, aga kahjuks ei ole lugu alati nõnda: suurem osa kirjandust on kerge sisuga ja isegi n.n. „sopakirjandus,“ millega tahetakse lugejate närwe köidistada ja tänapäevase elu läbi kõlbliselt madalal olewale ja haiglasemale ettekujutusel kohast toitu anda, mille läbi küll inimese kõrgemad ja ausamad tungid arendatud ei saa. Eriti waritseb hädaoht noorsugu sellest küljest: on just nemad need, kes kõige suurema isuga kirjutatud sõna neelawad.

Sellest hädaohust on hakatud ka walitjaste poolt aru saama. 1926. aastal wõttis saksa walitus seaduse wastu, mille läbi püütakse noori paha kirjanduse kahjuliku mõju eest hoida. Seati sisse kirjanduse läbikatsumise punktid, kus kindlaks tehakse misjugune kirjandus peab sopakirjanduse nimestikku sisse kantud saama; misjuguse kirjanduse müümisel on kitsendused makswad, ka ei tohi seda isikutele, kes alla 18 aasta wanad, anda ehk müüa. Ka meil Gestis püütakse kõlbliselt liig madalal tasapinnal seiswa kirjanduse wastu wõidelda, mis muudugi terwitataw nähtus on. Siiski on need äärmised hädaabinõud, kui määrusandmisega ja seaduse jõuga peab wahese astuma, mis ei jõua oma otstarbet täita; ei jõuta seeläbi kahjulikust lugemisest täielikult eemal hoida seda isikut, kes seda meeleldi teha tahab, ja teiseks ei loeta kõiki kirjandust, mis lugemiseks kõlbmata, kahjuliku kirjanduse hulka. Kõige rohkem wõiwad noorsoo päästmiseks ja lugemise mürgi eest hoidmiseks wanemad, kaswatajad ja noorte ühingud ära teha. Noorte waateid peab selgitatama ja neile lugeda andma hääd kirjandust, mis waimu puhastawalt ja kõlblisi waateid ja jõude kaswatawalt mõjuwad.

Meie advent-noorsugu elab sama hädaohtlikus seisukorras. Kui hõlpsasti ei jattu meie sealjuures mürgise seene juure ja wõtame seda illes jõudawa seenena; ta näeb wälja wäga ilusana, aga mürk peitub sees. Mürgilist

kirjandust on ka wäga palju. Professor Schneiders teatab omaks aastaraamatus, et 70% Saksa kirjandusest sopakirjanduse hulka kuulub. Gestis ei ole igatahes lugu parem.

Kui meie weel puhtkristliku prilli läbi asja waakleme, siis tõuseb protsendi arv palju kõrgemale. Sellest näeme kui ettevaatlikud peame oma lugemise materjali walituga olema. Mõni raamat wõi ajakiri wõib üsna süütu wälja näha ja pakub mõndagi elutarkust ja tõe tera. Seda omandada oleks meile kasulik. Kaugelt suurem osa kirjatöödest mõjub aga kahjulikult meie päale. See on kirjutatud jumalartmatust ja tõe wastases waimus ja äratub meis ülesse alamad kired. Oma loomu poolest oleme kaldumad paha rutem wastu wõtma kui hääd. Kes meie seast ostab ainult hääd oma päale mõjuda lasta? Isegi wastu meie tahtmist sattub häwitaw ollus meiesse ja saab meie waimuliku inimese osaks seeditud.

Mida peme siis lugema? Kaske on igatahes seda mõne reaga kindlaks määrata. Seda peab igati Kristuse waimus enesele otustama. Eriti on noorsoo osakonna juhi ja nõukogu kohus leida raamatuid, mida lugemiseks soowitada wõiks. Loodame ka liidu noorte nõukogu poolt üldist soowitawate raamatute nimestikku kokku seada ja osakondadele wälja saata. Selle kallal oleme juba tegevuses. Inimlik otsus kirjanduse wäljaotsumises wõib ekslik olla, aga kuuleme Jeesuse üleskutsut, misjuguist raamatut käsi ta meid esimeses järjekorras lugeda. „Otsige kirja seest!“ „Otsige Jehoowa raamatust!“ (Joh. 5, 39. Jes. 34, 16) kõlab tema nõuanne. Jeesuse, prohwetide ja isegi haritud Pauluse pealugemisaime oli käsi ja prohwetid. Meie peame kui kristlik noorsugu piibelt tundma; see on meie sõjariist ja õnnistuse teele juhataja. Temas peituwad igawesed warandused, mis meid rikkaks, taewa pärijaks, teewad. Meid warandusi saame kätte kaewamise läbi. Kes otsib—see leiab. Otsima peab igati, kes tahab Jumala tahtmise järele elades õnnistust pärida.

(Järgneb.)

Meie aastakonverentsi

peetakse sel aastal

Tartus, 19. – 24. juunini.

Leina teadaanne.

Seega teatame meie endi armsa õde-
wendadele, et meie siiseõnnistatud jutlu-
taja

Johan Sproge

siind. 29. mail 1871., surm. 5. märtsil
1928. a., vaikselts Issandas on uimunud.

Ustav ja ennaftalgaw teenistus Ju-
mala töös, rasked läbielamised wanglas
ja Siberisse maalt väljasaatmine Juma-
la tõe pärast, häwitafid ta terwise ja wi-
fid teda enneagseft hauda.

Seitse aastat pärast seda, kui ta aas-
tal 1895 hää siidame tunnistuse töotuse
oma Issanda ja õnnistegijaga oli teinud,
s. t. aastal 1902, astus ta kui esimene Lä-
ti ewangelijst kolmekordse inglikuulutuse
teenistusse. Päewa palawus ega öö pime-
dus ei suutnud teda takistada selles ras-
kes ja wastutusrikkas ülesandes. Lihti pi-
di ta kuude wiisi wiibima hädeohklikkudel
ja rasketel reisidel, mil ta iialgi ühtki nu-
risemise sõna ei awaldanud. Temale usal-
datud töösse aetas ta oma terve siidame
ja oma terve hinge. Oma rasketel haigu-
se-päewadel oli ta armsam jutuajaminine

Jumala töö ja selle edu üle. See siida, mis
nagu kõigil surelikkudel waewles ja kan-
natas, wõitles ja wigu tegi, lõppes turfsu-
mast.

Tema matufetalituseft 9. märtsil wõt-
sid osa Balti Uniooni eestseisja wend J.
W. Schilling, misjonikooli efitajad ja pea-
aegu kõik Läti siiseõnnistatud kuuluta-
jad. Wend Schilling kõneles leinamajas.
Liidu eestseisja K. Sutta kõneles surmu-
aial. Wiitawi koguduse koor ja kuuluta-
jate meeskoor kaunistafid leinapiiha lau-
ludega Wärskel kalmuüinal ütles wend
Rose misjoni kooli nimel wiimased lah-
kumissõnad, ja nende ridade kirjutaja (w.
Schneider) rääkis oma kaastööliste nimel.
Kõigist kõnedest kõlajid sõnad: „Õndjad
on need surmid, kes Issandas surewad,
seft ajast, tõesti ütles wain, et nemad pea-
wad hingama omast waewast, ja nende
teod käiwad nende järel.”

Surbadele lahkunu mahajäänud omas-
tele awaldame meie seega oma kõige siiga-
wamat kaastunnet, ja trööstime neid sel-
le aulise lootusega, et hiilgaw ülestõus-
mise hommik enam kaugel ei ole.

Liiftu nr. hind 5 senti.

Wäljaandja: „S. P. Adw. Eesti Liit“. Tellimised kui ta rahasaadetused saata Paul Altheim's'ile
Merepuiestee 14 a. Tallinnas. Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Merepuiestee 14-a. Tallinnas.
Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkkoda, Pikk tän. 2.